

اول

بازنمایی نیویورک

ساید در هیچ فیلمی اعم از زنده یا بمبیشنی، روح زندگی در نیویورک و هنگ غالب بر مردم به خوبی «روح» بنیت نیافته باشد. در این راستا برپردازی، طراحی صحنه و حاشیه‌دایی که برای فیلم در نظر گرفته شده، نوع آمیز است. کبوترهای خیابان، بیس راهنمایی و رانندگی، مترو، ارجاع مکان‌ها و... در عین گذرا بودن، خوبی جو حاکم بر زندگی آدم‌های ساکن نیویورک را تصویر می‌کند و از نظر برای مخاطب آمریکایی لذتی چندان دارد.

دوم

ت زندگی

انتخاب موسیقی جاز به عنوان نقطه اتکای اصلی در دل داستان، تطابق فوق‌العاده‌ای با روح قصه دارد. برخلاف موسیقی کلاسیک که افتتاحیه، نقاط عطف و پایان هر قطعه سیر مشخصی را بر مبنای نت طی می‌کند، در موسیقی جاز هیچ دواجرایی مانند هم نیست و کیفیت اجرا هر بار با توجه به روح حاکم بر فضا تغییر می‌کند. یعنی مبتنی بر نوعی بداهه‌نوازی است. زندگی هم از چنین کیفیتی برخوردار است و هیچ دو نفری مانند هم آن را تجربه نمی‌کنند.

سوم

ارجاعات فرهنگی و تاریخی

پیدا کردن ارجاعات تاریخی در دل انیمیشن «روح» از آن لذت‌های فرهیخته‌طوری است که به بزرگ سالان مخاطب فیلم، لذت مضاعف می‌بخشد. ارجاعات به محمدعلی کلی، انیشتین، آبراهام لینکلن و ماری آنتوانت، آخرین ملکه فرانسه که سرش از بدنش جدا شد و روحش به صورت یک سر تیلور یافته و تاکیدش بر واژه دوپهلوی «no body» از همین قبیل است.

چهارم

جایگاه آموزش

در سبک زندگی آمریکایی، تأکید بر موفقیت مالی و شهرت بسیار زیاد است. در این راستا «روح» یک نیهیب بزرگ به فرهنگ حاکم بر زندگی آمریکایی است که زندگی فقط در موفقیت خلاصه نمی‌شود. حتی اگر تأکید بر موفقیت بیش از حد باشد، آن را از یک علاقه که قرار است محرک اصلی زندگی فرد باشد، به نوعی وسواس ذهنی یا حتی حسرت تبدیل خواهد کرد. در این راستا به مقام معلمان در آموزش مفهوم زندگی هم تأکید شده است. به ویژه که در زندگی عادی، چندان به این قشر توجه نمی‌شود. گزارش سال گذشته مجله تایم درباره معلمان که برای تأمین معاششان ناچار به اشتغال در چند حرفه بودند، از یاد نبرده ایم. در فیلم هم شغل جو معلمی است و هم در مقام عمل برای ۲۲ نقش یک معلم زندگی را ایفا می‌کند.

پنجم

سیاه پوست بودن شخصیت اصلی

چندسالی است که هالیوود متوجه ظرفیت بالای مخاطبان سیاه پوست شده است و با ساخت فیلم‌هایی مثل «پلنگ سیاه» و سیاه پوست کردن «مرد عنکبوتی» و ایده سیاه پوست شدن جیمز باند در صدد جذب این دسته از مخاطبان است. این رویه در باره فمینیسم هم بارها محل انتقاد امثال من به استفاده ابزاری از این حر به بوده است، اما در فیلم «روح»، با توجه به جایگاه موسیقی جاز بین سیاه پوستان و برخورد طبیعی با یک شهروند سیاه پوست، این رویه گل درشت نشده و در خدمت فیلم است. بنابراین حس وصله پینه‌ای بودن به مخاطب نمی‌دهد.

شعار زندگی

مهم‌ترین نقطه ضعف فیلم «روح» را باید در همان مخاطب‌شناسی اش جست‌وجو کرد. از یک طرف فیلم برای مخاطب کودک هیچ جذابیتی ندارد و از سوی دیگر، نتیجه‌گیری نهایی اش به شدت دم‌دستی و بچگانه است و به هیچ‌وجه مخاطب بزرگ سال را راضی نمی‌کند. همین موضوع بسیاری از دیالوگ‌ها و نتیجه‌گیری‌های فیلم برای مخاطب بزرگ سال را شعاری و گل درشت کرده است؛ هر چند کارگردان همه سعیش را کرده است تا بتواند با اجرای کم‌نقص جلوه بصری بالایی به این مفاهیم بدهد.

یوسف انصاری

مضمون «روح» سوژه دوست‌داشتنی

نگاهی به موفق‌ترین انیمیشن‌هایی که مخاطب را به دنیای ارواح می‌برند

ورود به دنیای ارواح یا ارتباط با ارواح تا به حال سوژه انیمیشن‌های دیگری به جز «روح» هم شده است. عالم ناشناخته ارواح بستری مناسب برای اتفاقات هیجان‌انگیز، بامزه و غیرمنتظره است و همین موضوع باعث اقبال مخاطب به این انیمیشن‌ها می‌شود.

کوکو

کوکو بدون شک موفق‌ترین انیمیشن است که درباره عالم ارواح ساخته شده است. برنده شدن ۲ جایزه اسکار و فروش گیشه ۸۰۷ میلیون دلاری در مقابل ۱۷۵ میلیون دلار بودجه ساخت، شاهد مثال این حرف است. علاوه بر این، کوکو با آن داستان بامزه ترانه‌های دوست‌داشتنی اش ۱۱۰ جایزه سینمایی دیگر را هم از آن خودش کرده است. کوکو داستان پسر بچه دوازده ساله‌ای به اسم میگل است که عاشق موسیقی است. او در روز جشن مردگان که یک روز ملی در کشور مکزیک است، بنا به اتفاقاتی وارد دنیای ارواح می‌شود و با اجدادش دیدار می‌کند و ماجراهای جالبی را پشت سر می‌گذارد. کوکو در سایت آی‌ام‌دی بی نمره ۸٫۴ از ۱۰ را کسب کرده است و ۹۳ درصد کاربران گوگل آن را پسندیده‌اند.

پارانورمن

در شهری کوچک پسر بچه‌ای به اسم نورمن می‌تواند با مردگان صحبت کند، از جمله مادر بزرگ خود و ارواح شهر. هیچ‌کس توانایی‌های او را جدی نمی‌گیرد و او از لحاظ احساسی از خانواده اش طرد شده است و همسایگان و دوستانش به سبب کارهای عجیبش او را تمسخر و آزار و اذیت می‌کنند، ولی خیلی زود مردم شهر نیازمند کمک نورمن و توانایی عجیبش می‌شوند. پارانورمن یکی از موفق‌ترین انیمیشن‌هایی است که ریسک پرداختن به دنیای ارواح را به جان خریده‌اند. حاصل این ریسک یک اسکار و ۱۹ جایزه معتبر سینمایی است. این فیلم به سبک استاپ‌موشن سه‌بعدی است و با بودجه ۶۰ میلیون دلاری ساخته شده و برای تهیه‌کنندگان ۵۰ میلیون دلار سود داشته است. میان انیمیشن‌هایی که با موضوع روح ساخته شده است، پارانورمن با اقبال ۹۵ درصدی، محبوب‌ترین انیمیشن در بین کاربران گوگل به حساب می‌آید.

عروس مرده

مگر می‌شود اسم روح بیاید و از تیم برتون اسمی آورده نشود. تیم برتون عاشق فیلم‌های فانتزی است و سال ۲۰۰۵ با «عروس مرده» به دنیای ارواح رفت که حاصلش شد یک اسکار و ۹ جایزه سینمایی معتبر دیگر. عروس مرده با هزینه ساخت ۴۰ میلیون دلاری و فروش گیشه ۱۱۸ میلیون دلاری از لحاظ تجاری هم فیلم موفق محسوب می‌شود. داستان در شهر کوچکی در انگلستان و در عصر ویکتوریایی اتفاق می‌افتد. ویکتور ون دورت (که جانی دپ صدای پیشگی اش را برعهده دارد) در شرف ازدواج است. او وقتی در جنگل مشغول تمرین سخنرانی ازدواجش است، وارد دنیای ارواح می‌شود و آنجا عاشق زنی می‌شود که به قتل رسیده است و داستان جالبی برایش رخ می‌دهد. عروس مرده در سایت آی‌ام‌دی بی نمره ۷٫۳ از ۱۰ را دارد و ۹۰ درصد کاربران گوگل به آن رأی مثبت داده‌اند.

کاسپر

کاسپر شاید اولین تجربه موفق آوردن یک روح کارتونی به سینما بود. داستان روح سرگردانی که برخلاف دیگر ارواح سرگردان، می‌خواهد با آدم‌ها دوست باشد. کارگردانی و نویسندگی کاسپر بر عهده برد سیلبرلینگ و تهیه‌کنندگی آن با استیون اسپیلبرگ بود. جلوه‌های ویژه فیلم در زمان خودش، یعنی سال ۱۹۹۵، خیره‌کننده بود، ولی امروز اگر فیلم را نگاه کنید، جلوه‌های ویژه آن خنده‌دار به نظر می‌رسد. کاسپر با ۵۵ میلیون بودجه، ۲۸۸ میلیون دلار در گیشه‌ها فروخت و بعد از آن هم مجموعه‌های دیگری از این فیلم ساخته شد؛ از سینمایی بگیرد تا سریال.

